

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 19 december 2012*

”Förordning (EG) nr 1393/2007 — Delgivning av handlingar — Part med hemvist i en annan medlemsstat — Representant med hemvist i landet — Någon sådan representant har inte utsetts — Rättegångshandlingar som läggs till akten — Presumtion om kännedom”

I mål C-325/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Rejonowy w Koszalinie (Polen) genom beslut av den 15 juni 2011, som inkom till domstolen den 28 juni 2011, i målet

Krystyna Alder,

Ewald Alder

mot

Sabina Orłowska,

Czesław Orłowski,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Tizzano (referent) samt domarna A. Borg Barthet, E. Levits, J.-J. Kasel och M. Berger,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 6 september 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Krystyna Alder och Ewald Alder, genom K. Góralska, advokat,
- Sabina Orłowska och Czesław Orłowski, genom F. Pniewska, juridisk rådgivare,
- Polens regering, genom B. Czech samt M. Arciszewski och M. Szpunar, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: polska.

- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av S. Varone, avvocato dello Stato,
- Portugals regering, genom R. Chambel Margarido och L. Inez Fernandes, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom A.-M. Rouchaud-Joët och A. Stobiecka-Kuik, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 20 september 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, s. 79), samt av artikel 18 FEUF.
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Krystyna Alder och Ewald Alder (nedan kallade makarna Alder) och, å andra sidan, Sabina Orłowska och Czesław Orłowski (nedan kallade makarna Orłowski), angående en ansökan om att handläggningen ska återupptas i ett mål angående talan om betalning av en fordran som makarna Alder väckt mot makarna Orłowski.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

Förordning nr 1393/2007

- 3 Enligt skälen 6–8 och 12 i förordning nr 1393/2007 gäller följande:
  - ”(6) Snabba och effektiva förfaranden inom det civilrättsliga området kräver att översändandet av rättegångshandlingar och andra handlingar sker direkt och snabbt mellan lokala organ som utses av medlemsstaterna. Medlemsstaterna får uttrycka sin avsikt att utse endast ett sändande eller mottagande organ eller ett organ som ska uppfylla båda funktionerna under en period om fem år. Detta mandat kan dock förnyas vart femte år.
  - (7) Kravet på snabbt översändande motiverar alla lämpliga sätt för översändande, förutsatt att vissa villkor avseende den mottagna handlingens läsbarhet och tillförlitlighet iakttas. Säkerheten vid översändandet kräver att den handling som ska översändas åtföljs av ett standardformulär som ska fyllas i på det officiella språket eller något av de officiella språken på den plats där delgivning ska ske, eller på något annat språk som godtas av medlemsstaten i fråga.
  - (8) Denna förordning bör inte tillämpas på delgivning av en handling till partens representant i den medlemsstat i vilken förfarandet äger rum, oavsett denna parts hemvist.

...

(12) Det mottagande organet bör med användande av standardformuläret skriftligen upplysa adressaten om att denne har rätt att vägra att ta emot den handling som ska delges, antingen vid delgivningstillfället eller genom att inom en vecka återsända handlingen till det mottagande organet om den inte är avfattad på ett språk som han eller hon förstår eller på det officiella språket eller något av de officiella språken på delgivningsorten. Denna regel bör även gälla senare delgivningar, efter det att adressaten utövat sin rätt att vägra. Dessa regler för vägran bör även gälla delgivning genom diplomatiska eller konsulära tjänstemän, postdelgivning och direkt delgivning. Det bör föreskrivas att delgivning av en handling för vilken mottagande vägrats kan ske genom att adressaten delges en översättning av denna handling.”

4 I artikel 1 i denna förordning föreskrivs följande:

”1. Denna förordning ska tillämpas i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur då en rättegångshandling eller en annan handling ska sändas från en medlemsstat till en annan för delgivning. Den ska i synnerhet inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor eller på statens ansvar för handlingar eller underlåtenhet vid utövandet av statens myndighet (*acta jure imperii*).

2. Denna förordning är inte tillämplig när adressen till den person som ska delges inte är känd.

...”

5 I artikel 4.3 i förordning nr 1393/2007 föreskrivs följande:

”Den handling som ska översändas ska åtföljas av en framställning som avfattats på det standardformulär som anges i bilaga I. Formuläret ska fyllas i på den mottagande medlemsstatens officiella språk eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där delgivningen ska ske, eller på något annat språk som den medlemsstaten har angett som godtagbart. Varje medlemsstat ska ange det eller de av Europeiska unionens institutioners officiella språk förutom dess egna som godtas av den medlemsstaten vid ifyllandet av formuläret.”

6 Enligt artikel 5.1 i förordning nr 1393/2007 gäller följande:

”1. Det sändande organ till vilket sökanden överlämnar en handling för översändande ska upplysa sökanden om att adressaten kan vägra att ta emot handlingen om den inte är avfattad på något av de språk som avses i artikel 8.”

7 I artikel 14 i förordning nr 1393/2007 föreskrivs följande:

”Varje medlemsstat får utföra delgivning av rättegångshandlingar direkt genom posttjänster, såsom rekommenderade försändelser med mottagningsbevis eller motsvarande, till personer som är bosatta i en annan medlemsstat.”

8 I artikel 19.1 i förordning nr 1393/2007 föreskrivs följande:

”Om en stämning eller motsvarande handling måste översändas till en annan medlemsstat för delgivning enligt bestämmelserna i denna förordning och svaranden inte inställer sig, får saken inte avgöras förrän det har konstaterats att:

a) handlingen delgetts enligt en delgivningsform som föreskrivs i den mottagande medlemsstatens lagstiftning för delgivning av handlingar i inhemska rättegångar mot personer som uppehåller sig på statens territorium, eller

b) handlingen lämnats till svaranden eller i hans bostad på annat sätt som är tillåtet enligt denna förordning,

och att handlingen i båda dessa fall delgetts eller överlämnats i så god tid att svaranden haft möjlighet att avge svaromål.”

Polsk rätt

9 I artikel 1135⁵ i den polska civilprocesslagen föreskrivs följande:

”1 § Den part som har hemvist, stadigvarande vistas eller har sitt säte i utlandet är, om rättegångsombud i Republiken Polen saknas, skyldig att ange ett delgivningsombud i Republiken Polen.

2 § Om ett delgivningsombud inte anges ska de rättegångshandlingar som riktar sig till denna part läggas till akten och betraktas som delgivna. Parten ska informeras om detta i samband med den första delgivningen. Parten ska dessutom informeras om möjligheten att bemöta stämningsansökan och komma med skriftliga yttranden liksom om vem som kan förordnas som ombud.”

10 Enligt artikel 401 i den polska civilprocesslagen gäller följande:

”Ansökan om återupptagande av handläggningen får framställas på grund av nullitet

- 1) om någon som är obehörig har ingått i rättens sammansättning eller om den domare som meddelat avgörandet var jävig enligt lag, och parten inte beretts tillfälle att innan avgörandet vunnit laga kraft göra en jävsinvändning,
- 2) om en part inte hade partsbehörighet i förfarandet eller om parten inte var företrädd i behörig ordning eller förhindrats att agera till följd av ett åsidosättande av en rättighet; ansökan om återupptagande av handläggningen får dock inte framställas om hindret mot att agera upphör innan avgörandet vinner laga kraft eller om den omständigheten att parten inte företräts har åberopats i stämningsansökan eller om parten har bekräftat att de olika stegen i förfarandet har genomförts.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

11 Makarna Alder, bosatta i Tyskland, väckte den 20 november 2008 talan vid Sąd Rejonowy w Koszalinie mot makarna Orłowski, bosatta i Polen, om betalning av en fordran.

12 Sąd Rejonowy w Koszalinie underrättade kärandena om deras skyldighet att inom en månad meddela namnet på en representant i Polen med behörighet att ta emot delgivning av rättegångshandlingar, vid äventyr av att de rättsakter som skulle ha tillställts kärandena läggs till akten och anses ha delgetts dem.

13 Kärandena utsåg inte någon representant i Polen med behörighet att ta emot delgivning, varför kallelsen av dem till den muntliga förhandling som utsatts till den 5 juni 2009 och det svaromål som inkommit från svarandena lades till akten med stöd av regeln att de aktuella handlingarna ansågs ha delgetts kärandena enligt artikel 1135⁵ i den polska civilprocesslagen. Kärandena inställde sig inte vid den muntliga förhandlingen där Sąd Rejonowy w Koszalinie prövade bevisningen och avslutade det muntliga förfarandet. Talan ogillades i dom som meddelades samma dag. Denna dom överklagades inte och vann följaktligen laga kraft.

- 14 Den 29 oktober 2009 ansökte makarna Alder hos Sąd Rejonowy w Koszalinie om återupptagande av handläggningen i målet avseende betalning, och yrkade att nämnda dom skulle upphävas samt att målet skulle prövas på nytt. De gjorde härvid bland annat gällande att de hade förvägrats möjligheten att delta i förfarandet, eftersom de aldrig hade kallats till förhandlingen. Eftersom delgivning av rättegångshandlingarna inte skett på deras adress i Tyskland, hade den hänskjutande domstolen åsidosatt principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet samt bestämmelserna i förordning nr 1393/2007.
- 15 I beslut av den 23 juni 2010 avslog Sąd Rejonowy w Koszalinie ansökan om återupptagande av handläggningen, med hänvisning till att den polska civilprocesslagstiftningen är förenlig med unionsrätten. Makarna Alder överklagade beslutet till Sąd Okręgowy w Koszalinie som upphävde det, med motiveringen att fiktionen att delgivning skett stred mot förordning nr 1393/2007, samt återförvisade målet till Sąd Rejonowy w Koszalinie för ny prövning.
- 16 Sąd Rejonowy w Koszalinie delade emellertid inte denna bedömning utan fann att förordning nr 1393/2007 inte var tillämplig i det aktuella målet, eftersom denna endast reglerar de fall där en rättegångshandling ska delges i en annan medlemsstat enligt nationella processregler. Nämnda domstol fann vidare med hänsyn till artikel 18 FEUF att bestämmelsen att rättsakter ska anses ha delgetts inte kan leda till direkt diskriminering, och att även om den skulle innebära en indirekt diskriminering är den likafullt motiverad, eftersom ändamålet med densamma är att målet ska handläggas ändamålsenligt, med hänsyn till att det kan vara komplicerat och kostsamt eller till och med omöjligt att delge en person rättegångshandlingar i utlandet.
- 17 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Rejonowy w Koszalinie att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:
- ”Ska artikel 1.1 i ... förordning ... nr 1393/2007 ... och artikel 18 FEUF tolkas så, att vissa rättegångshandlingar som riktar sig till parter som har hemvist eller som stadigvarande vistas i en annan medlemsstat får läggas till akten i målet, med den följderna att dessa handlingar anses delgivna, när denna part inte har utsett en person som har fullmakt att ta emot rättegångshandlingar i partens namn och som har hemvist i den medlemsstat i vilken domstolsförfarandet äger rum?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 18 Sąd Rejonowy w Koszalinie har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 1.1 i förordning nr 1393/2007 och eventuellt artikel 18 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en sådan lagstiftning i en medlemsstat som den i det nationella målet aktuella, enligt vilken rättegångshandlingar till en part som har hemvist i en annan medlemsstat eller som stadigvarande vistas där läggs till akten varigenom de anses delgivna, när nämnda part inte utsett någon representant med hemvist i förstnämnda stat där domstolsförfarandet äger rum som är behörig att ta emot delgivningar.
- 19 Besvarandet av denna fråga förutsätter för det första en precisering av tillämpningsområdet för förordning nr 1393/2007, så att det kan bedömas huruvida förordningen omfattar delgivning av rättegångshandlingar under de förhållanden som definieras i nämnda förordning, däribland dem som avses i den nationella lagstiftning som är i fråga i det nationella målet, eller om nämnda förordning i likhet med vad den polska regeringen har hävdat endast är tillämplig om sådana handlingar ska delges i en annan medlemsstat med stöd av de handläggningsregler som gäller i den stat där domstolsförfarandet äger rum.
- 20 I detta avseende preciseras i lydelsen av artikel 1.1 i nämnda förordning att den är tillämplig i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ”då en rättegångshandling ... ska sändas från en medlemsstat till en annan för delgivning”.

- 21 Såsom den polska regeringen anfört är det visserligen korrekt att själva lydelsen av denna bestämmelse saknar uttrycklig hänvisning till de situationer där en sådan handling "ska" delges från en medlemsstat till en annan. En gemensam läsning av denna bestämmelse tillsammans med andra bestämmelser i förordning nr 1393/2007 ger dock värdefulla preciseringar i detta avseende.
- 22 Inte minst föreskrivs i artikel 1.2 i förordning nr 1393/2007 uttryckligen att denna inte är tillämplig när adressen till den person som ska delges inte är känd.
- 23 Vidare anges i skäl 8 i nämnda förordning att den inte bör tillämpas på delgivning av en handling till partens representant i den medlemsstat i vilken förfarandet äger rum, oavsett denna parts hemvist.
- 24 En systematisk tolkning av den aktuella förordningen visar alltså att denna endast anger två fall där delgivning av en rättegångshandling mellan medlemsstaterna undgår förordningens tillämpningsområde, nämligen dels när hemvistet eller den plats där den person som ska delges handlingen stadigvarande vistas är okänd, dels när denna person har utsett en representant i den medlemsstat i vilken domstolsförfarandet äger rum.
- 25 I övriga fall gäller såsom generaladvokaten påpekat i punkt 49 i sitt förslag till avgörande att delgivningen av en rättegångshandling, i de fall där den person som ska delges har hemvist i utlandet, ska omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1393/2007 och den ska följaktligen i enlighet med artikel 1.1 i förordningen ske med de medel som införs genom förordningen för detta ändamål.
- 26 Eftersom denna lösning följer direkt av sammanhanget i förordning nr 1393/2007, omintetgör den också den polska regeringens argument: att fastställandet av de fall där en rättegångshandling "ska" delges i en annan medlemsstat enligt nämnda förordning ska ske mot bakgrund av den nationella rätten i den medlemsstat där förfarandet äger rum.
- 27 Att överlåta åt den nationella lagstiftaren att avgöra i vilka fall ett sådant behov föreligger skulle nämligen omöjliggöra en enhetlig tillämpning av förordning nr 1393/2007, eftersom det inte kan uteslutas att medlemsstaterna skulle föreskriva olika lösningar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 november 2005 i mål C-443/03, Leffler, REG 2005, s. I-9611, punkt 44).
- 28 Med denna precisering konstaterar domstolen att i den mån delgivningen av rättegångshandlingar – i sådana fall som avses i den i det nationella målet aktuella nationella lagstiftningen – omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1393/2007, ska prövningen av huruvida en sådan lagstiftning är förenlig med unionsrätten ske mot bakgrund av förordningens systematik och ändamål, eftersom den nationella lagstiftningen utgör en regel enligt vilken delgivningen anses ha skett genom att rättegångshandlingarna läggs till akten när en part som har hemvist i utlandet inte har utsett en representant med behörighet att ta emot delgivningar i Polen.
- 29 Vad i detta avseende för det första avser systematiken i förordning nr 1393/2007, erinrar domstolen om att syftet med denna förordning, som antogs med stöd av artikel 61 c EG, såsom anges i skäl 2 däri var att införa ett gemenskapssystem för delgivning av handlingar för att uppnå en väl fungerande inre marknad (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 juni 2009 i mål C-14/08, Roda Golf & Beach Resort, REG 2009, s. I-5439, punkterna 53–55).
- 30 För säkerställandet av snabba och effektiva förfaranden inom det civilrättsliga området föreskrivs i artikel 2 i nämnda förordning, jämförd med skäl 6 däri, att översändandet av rättegångshandlingar i princip ska ske mellan "sändande organ" och "mottagande organ" som ska utses av medlemsstaterna.
- 31 I själva förordningen nr 1393/2007 föreskrivs dessutom, i dess avsnitt 2, andra möjliga sätt för översändande av handlingar, utan någon dem emellan gällande inbördes rangordning (dom av den 9 februari 2006 i mål C-473/04, Plumex, REG 2006, s. I-1417, punkterna 19–22), såsom översändande på konsulär eller diplomatisk väg och delgivning av handlingar genom diplomatiska eller konsulära

tjänstemän, delgivning genom posttjänster eller, på ansökan av varje person som har ett intresse av ett rättsligt förfarande, direkt genom stämmingsmän, tjänstemän eller andra behöriga personer i den mottagande medlemsstaten.

- 32 Nämnda sätt för översändande är de enda som föreskrivs, och detta uttömmande, i det system som införts genom nämnda förordning, varför domstolen konstaterar att förordningen inte lämnar någon utrymme för ett sådant förfarande för fiktiv delgivning som det i Polen enligt artikel 1135⁵ i civilprocesslagen gällande, och den utgör därmed ett hinder för ett sådant förfarande.
- 33 Detta konstaterande stöds för övrigt av ändamålen med den aktuella förordningen.
- 34 I detta avseende gäller nämligen att förordningen såsom det framgår av skäl 2 däri visserligen har till syfte att förbättra och påskynda översändandet av rättegångshandlingar mellan medlemsstaterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 maj 2008 i mål C-14/07, Weiss und Partner, REG 2008, s. I-3367, punkt 46, samt domen i det ovannämnda målet Roda Golf & Beach Resort, punkt 54).
- 35 Som domstolen redan har slagit fast får dessa syften inte uppnås genom att rätten till försvar på något sätt begränsas för handlingarnas adressater, vilken föreskrivs i artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och i artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Weiss und Partner, punkt 47).
- 36 Det finns, som generaladvokaten påpekat i punkterna 46 och 47 i sitt förslag till avgörande, i detta avseende flera bestämmelser i förordning nr 1393/2007 som uttryckligen syftar till att förena snabbhet och effektivitet vid översändelser av rättegångshandlingar, med kravet på att säkerställa ett lämpligt skydd av adressaternas rätt till försvar, och detta bland annat genom säkerställandet av att dessa faktiskt och på ett ändamålsenligt sätt tar emot dessa handlingar.
- 37 I synnerhet föreskrivs i artiklarna 4.3 och 5.1 i nämnda förordning, jämförda med skäl 12 däri, att delgivningen av rättegångshandlingarna ska ske medelst ett standardformulär, och att detta ska översättas till ett språk som mottagaren förstår eller till den mottagande medlemsstatens officiella språk eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till minst ett av de officiella språken på den plats där delgivningen ska ske.
- 38 Enligt artikel 14 i förordning nr 1393/2007 är dessutom varje medlemsstat som valt att utföra delgivning av rättegångshandlingar genom posttjänster skyldig att delge rättegångshandlingarna medelst rekommenderade försändelser med mottagningsbevis.
- 39 Likaså föreskrivs vid svarandens utelämnande i artikel 19.1 i förordning nr 1393/2007 en skyldighet för domstolen i den sändande medlemsstaten att inte avgöra saken förrän det har konstaterats att stämmingsansökan delgetts enligt en delgivningsform som föreskrivs i den mottagande medlemsstatens lagstiftning, i så god tid att svaranden haft möjlighet att avge svaromål, eller att handlingen lämnats till svaranden eller i hans bostad på annat sätt som är tillåtet enligt förordningen, också här i så god tid att svaranden haft möjlighet att avge svaromål.
- 40 Domstolen konstaterar emellertid i detta sammanhang att ett sådant system med fiktiv delgivning som det i artikel 1135⁵ i den polska civilprocesslagen är oförenligt med uppnåendet av ändamålet i förordning nr 1393/2007 att säkerställa rätten till försvar.
- 41 Som generaladvokaten har påpekat i punkterna 52–54 i sitt förslag till avgörande leder detta system till att rätten, för den person som ska delges en rättegångshandling – och som varken har hemvist eller vistas stadigvarande i den medlemsstat där förfarandet äger rum – att faktiskt och på ett

ändamålsenligt sätt erhålla denna handling, förlorar sin ändamålsenliga verkan, bland annat på grund av att vederbörande inte garanteras någon rätt till vare sig kännedom om rättegångshandlingen i så god tid att svaromål kan förberedas eller till översättning av densamma.

- 42 Med hänsyn till samtliga redovisade överväganden ska den fråga som ställts besvaras enligt följande. Artikel 1.1 i förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att den utgör hinder för en sådan lagstiftning i en medlemsstat som den i det nationella målet aktuella, enligt vilken rättegångshandlingar till en part som har hemvist i en annan medlemsstat eller som stadigvarande vistas i den staten läggs till akten och anses delgivna, när nämnda part inte utsett någon representant med hemvist i förstnämnda stat, i vilken domstolsförfarandet äger rum, som är behörig att ta emot delgivningar.

Rättegångskostnader

- 43 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 ska tolkas så, att den utgör hinder för en sådan lagstiftning i en medlemsstat som den i det nationella målet aktuella, enligt vilken rättegångshandlingar till en part som har hemvist i en annan medlemsstat eller som stadigvarande vistas i den staten läggs till akten och anses delgivna, när nämnda part inte utsett någon representant med hemvist i förstnämnda stat, i vilken domstolsförfarandet äger rum, som är behörig att ta emot delgivningar.

Underskrifter